

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ЮВЕЛІРНОГО МИСТЕЦТВА

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація» (за видами)

Освітній рівень перший (бакалаврський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2017 - 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом.

Структура типова.

Заступник директора з науково – методичної та навчальної роботи. А.О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія ювелірного мистецтва» для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (за видами).

Розробник: Школьна О. В., доктор мистецтвознавства, с.н.с., завідувач кафедри образотворчого мистецтва Інститут мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «10» січня 2018 року № 5

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

 О. В. Школьна

_____, 2018 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	7
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
III. Програма	
<i>Змістовий модуль 1. Історія ювелірного мистецтва від давнини до Ренесансу.....</i>	8
<i>Навчально-методична карта дисципліни</i>	11
V. Плани практичних занять	12
VI. Завдання для самостійної роботи.....	12
Карта самостійної роботи бакалавра.....	14
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	16
VIII. Методи навчання	18
IX. Методичне забезпечення курсу.....	19
X. Рекомендована література (основна, додаткова)	20

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Об'єктом уваги даного курсу є ювелірне мистецтво від Давнього Сходу до XVI ст. Досліджуються основні віхи історії ювелірного мистецтва Західної Європи (Франції, Німеччини, Англії, Італії), держав Давнього Сходу. Знання та навички, отримані студентами в результаті вивчення дисципліни, необхідні для вирішення конкретних завдань, пов'язаних зі створенням власних робіт у галузі ювелірного мистецтва.

Програма курсу включає короткий зміст лекційного матеріалу, питання для самоконтролю та практичних занять. Курс розкриває основні етапи розвитку ювелірного мистецтва народів різних часів і стилів; класифікацію і асортимент художніх виробів з металу, інших матеріалів і ювелірного каміння, з основними елементами художнього оформлення ювелірних виробів; знайомить студентів з використовуваними сплавами і характеристиками ювелірних вставок (каміння); дає огляд основних етапів історії ювелірної справи від Давнього Сходу до XVI ст.

Особливості декоративно-орнаментального вирішення ювелірних виробів розглядається як галузь декоративно-прикладного мистецтва.

Крім системи знань, студенти отримують певний комплекс навичок, необхідних для професійної діяльності майбутніх фахівців.

Метою даного курсу є отримання студентами теоретичних основ з історії ювелірного мистецтва, ювелірної справи, придбання практичних навичок. Розглядаються різні види композиційного рішення ювелірних виробів з метою розвитку інформаційної бази та професійних знань.

Завданням дисципліни є розвиток творчого і образно-асоціативного мислення студентів, що вивчають основні етапи, створення форми і декоративного оформлення ювелірних виробів, формування базових компетенцій художника:

- *мистецтвознавчої*: володіння знаннями про класифікацію видів мистецтва, специфіку образотворчого мистецтва, характерні особливості художньо-образної мови його різних видів та жанрів;

- розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини;
- здатності до самостійної художньо-творчої діяльності у галузі образотворчого мистецтва;
- здатності проводити мистецький аналіз творів мистецтва, спираючись на знання фахових дисциплін, вміти розкривати особливості їх художньої мови;
- володіння фаховою термінологією;
- *художньо-творчої*: здатність до самостійної художньо-творчої діяльності у галузі образотворчого мистецтва та у всіх його видах;
- здатності виконувати експериментальні дослідження художньо-творчого характеру, використовувати у професійній діяльності новітні художні технології, удосконалювати власну професійну майстерність та мистецьку етику;
- *художньо-технологічної*: здатності демонструвати навички роботи з сучасними художніми матеріалами й техніками відповідно до специфіки того чи іншого виду образотворчого мистецтва з урахуванням властивостей матеріалів, особливостей площинного чи об'ємного вирішення задуму.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- основні етапи історії ювелірного мистецтва як виду декоративно-прикладного мистецтва;
- спеціальну термінологію;
- класифікацію і асортимент художніх виробів з металу, інших матеріалів і виробних каменів;

Вміти:

- аналізувати форму ювелірних виробів;
- визначати за орнаментальному і декоративного оформлення ювелірних виробів історичний період і територіальну належність;

- вільно орієнтуватися в стильових особливостях різних історичних і національних ювелірних виробках;
 - орієнтуватися в трендах моди, стильових напрямках;
- відрізняти метали та сплави, користуючись спеціальними приладами.

Навчальний матеріал семестру складається з одного навчального модуля.

Загалом на курс виділено 150 годин (4 та 5 семестри), тобто 5 кредитів ECTS, з яких 70 години – аудиторні, з них 40 – лекційні, 30 – практичні, 70 – розраховані на самостійне закріплення студентами отриманих знань, 10 годин відведено для модульного контролю. Форма контролю – залік (4 та 5 семестри). На 4 семестр фактично виділено 60 годин, з яких 28 – аудиторні, з них – 14 – лекційні, 14 – практичні, 4 години виділено на модульний контроль, 28 годин відведено на самостійну роботу. Семестр завершується заліком.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія ювелірного мистецтва

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Курс підготовки фахівців	Спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2</p> <p>Змістових модулів: 1</p> <p>Загальна кількість годин: 60</p> <p>Тижневих годин: 2</p>	<p>Шифр та назва галузі знань 02 «Культура і мистецтво»</p> <p>Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (за видами)</p> <p>Освітній рівень: перший (бакалаврський)</p>	<p>варіативна</p> <p>Рік підготовки: 2</p> <p>Семестр: 4</p> <p>Аудиторні заняття: 28 год.</p> <p>Лекції: 14 год.</p> <p>Практичні: 14 год.</p> <p>Модульний контроль: 4 год.</p> <p>Самостійна робота: 28 год.</p> <p>Форма контролю: залік</p>

II. Тематичний план навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
Змістовий модуль I. Історія ювелірного мистецтва від давнини до Ренесансу								
1	Класифікація та асортимент ювелірних виробів	4	2	2		2		
2	Ювелірне мистецтво Давнього Сходу	10	4	4		6		
3	Ювелірне мистецтво античності	8	2	2		6		
4	Ювелірне мистецтво Середніх віків	10	4	2		6		
5	Ювелірне мистецтво Ренесансу	24	16	4	14	8		
6	Модульна контрольна робота	4					4	
Разом		60	28	14	14	28	4	

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Історія ювелірного мистецтва від давнини до Ренесансу

ТЕМА 1. Класифікація та асортимент ювелірних виробів (2 год.)

Термін «ювелірика» та його наповнення. Цілі і завдання курсу. Предмет, об'єкт дисципліни. Основні поняття. Місце ювелірики в декоративно-вжитковому мистецтві. Поняття «художній метал», основні ювелірні техніки. Найбагатші музейні зібрання ювелірних виробів у світі. Класифікація ювелірних виробів. Типологія прикрас. Основи матеріалознавства: основні метали, що використовуються при виготовленні ювелірних прикрас. Класифікація ювелірного каміння.

Рекомендована література:

основна: [1],[3],[6],[8],[11],[13],[17],[19],[20],[23],[25],[26].

додаткова: [4],[5],[8],[9],[10],[17],[18],[19],[20],[21],[24].

Електронні ресурси: [4],[7],[12],[18],[22].

ТЕМА 2. Ювелірне мистецтво Давнього Сходу. Лекція. (4 год.)

Декоративно-прикладне мистецтво доісторичної епохи.

Загальні характерні ознаки ювелірного мистецтва – лінійність малюнка, геометричні візерунки, симетрія, плоскі багатобарвні інкрустації, рослинний і геометричні мотиви та ін. Способи обробки металів.

Давньоєгипетське ювелірне мистецтво. Ювелірні вироби з поховань знаті: типи, матеріали, техніки оздоблення. Типологія ювелірних виробів Давнього Єгипту. Інтер'єрні вироби, меблі. Особисті прикраси різних груп. Еволюція технології оздоблення, багатство форм. Особисті прикраси Нового царства (на прикладі знахідок з гробниці фараона Тутанхамона).

Ассирійське ювелірне мистецтво. Групи прикрас на матеріалі розкопок Вуллі.

Рекомендована література:

основна: [4],[5],[9],[10],[12],[14],[15],[16],[18],[21],[24].

додаткова: [6],[14],[21],[22].

Електронні ресурси: [1],[3],[5],[6],[8],[10],[14],[15],[19],[21].

ТЕМА 3. Ювелірне мистецтво античності. Лекція. (2 год.)

Античне ювелірне мистецтво. Давньоримські прикраси. Золото, срібло, електрум як основні метали. Використовувані техніки обробки художнього металу. Розвиток мистецтва різьблення по камінню. Мистецтво камеї, інталії.

Давньогрецька ювелірика від крито-мікенського періоду до еллінізму: еволюція форм, технік. Поховальні маски егейської культури, зброя. Особисті прикраси пізнього періоду – елліністична ювелірика в синтезі традицій.

Давньоримське ювелірне мистецтво. Особисті прикраси римлян, техніки виготовлення. Мистецтво камеї, найзначніші пам'ятки.

Рекомендована література:

основна: [2],[4],[5],[9],[10],[12],[14],[15],[16],[18],[21],[22],[24].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[6],[12],[13],[14],[21].

Електронні ресурси: [1],[3],[5],[8],[9],[10],[11],[14],[16].

ТЕМА 4. Ювелірне мистецтво Середніх віків. Лекція. (2 год.)

Ювелірика Візантійської Імперії. Вплив церкви на розвиток ювелірного мистецтва в Середні віки. Культова золота справа Середньовіччя. Злет золотої справи. Майстерні Німеччини. Лімозькі, рейнські майстерні Франції.

Світська золота справа. Цехові об'єднання ремісників. Типи виробів. Використання ювелірних технік. Основні мотиви орнаменталістики виробів. Типологія поширених виробів. Особисті прикраси. Використовувані метали та каміння.

Рекомендована література:

основна: [2],[4],[5],[7],[10],[12],[14],[15],[16],[18],[21],[22],[23],[24],[26].

додаткова: [2],[3],[4],[6],[7],[9],[11],[13],[14],[16],[21],[24].

Електронні ресурси: [1],[3],[5],[6],[8],[9],[10],[16],[17],[18].

ТЕМА 5. Ювелірне мистецтво Ренесансу. Лекція. (4 год.)

Ювелірне мистецтво в епоху Відродження. Італійські художні центри, майстри. Творчість відомих художників у царині ювелірної справи.

Робота Б. Челліні як ювеліра.

Північноєвропейський Ренесанс у ювелірному мистецтві. Німецькі ювеліри. П. Флетнер. В. Ямніцер. Рудольфінці в ренесансовому декоративно-вжитковому мистецтві. Роль орнаменту в маньєристичному ювелірному мистецтві. Оздоблення посуду, зброї, особистих прикрас. Збережені пам'ятки, географія зберігання, причини зникнення. Стилїстика оздоблення, матеріали.

Рекомендована література:

основна: [2],[4],[5],[7],[9],[10],[11],[14],[15],[16],[18],[21],[22],[24].

додаткова: [2],[3],[6],[9],[10],[11],[13],[14],[15],[16],[21],[24].

Електронні ресурси: [1],[3],[5],[6],[8],[9],[10],[14],[16],[17],[18],[20].

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія ювелірного мистецтва»

Разом за 1 модуль: 60 год., лекції – 16 год., практичні заняття – 12 год.,
самостійна робота – 28 год., модульний контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль I				
Назва модуля	<i>Історія мистецтва від давнини до Ренесансу</i>				
Кількість балів за модуль	<i>134 бали</i>				
Лекції	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Класифікація та асортимент ювелірних виробів <i>Відвідування – 1 бал</i>	Ювелірне мистецтво давнього Сходу <i>Відвідування – 2 бали</i>	Ювелірне мистецтво античності <i>Відвідування – 1 бал</i>	Ювелірне мистецтво Середніх віків <i>Відвідування – 1 бали</i>	Ювелірне мистецтво Ренесансу <i>Відвідування – 2 бали</i>
Теми практичних занять					Ювелірне мистецтво Ренесансу <i>Відвідування – 7 балів+70 балів за роботу</i>
Самостійна робота	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота – 25 балів				
Підсумковий рейтинговий бал	Разом – 134 б. Коефіцієнт визначення успішності – 1,34.				

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I. Історія ювелірного мистецтва від давнини до Ренесансу

Тема 5. Ювелірне мистецтво Ренесансу (14 год.)

План заняття

1. Дослідження стилістики ренесансових прикрас, характеристики технік обробки металу, використовуваного ювелірного каміння
2. Обрання типу прикраси для розробки авторського дизайну виробу в стилістиці Ренесансу
3. Створення ескізу ювелірного виробу обраного типу в графіці (графітний олівець)
4. Створення завершеного ескізу ювелірного виробу в кольорі (техніка – акварель, гуаш, аплікація – за вибором студента, формат – А3)

Рекомендована література:

основна: [2],[4],[5],[7],[9],[10],[11],[14],[15],[16],[18],[21],[22],[24].

додаткова: [2],[3],[6],[9],[10],[11],[13],[14],[15],[16],[21],[24].

Електронні ресурси: [1],[3],[5],[6],[8],[9],[10],[14],[16],[17],[18],[20].

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Тема 1. Класифікація та асортимент ювелірних виробів (2 год.)

Засвоєння основ теорії ювелірної справи – класифікації ювелірних виробів та технік обробки металу, видів ювелірного каміння.

Рекомендована література:

основна: [1],[3],[6],[8],[11],[13],[17],[19],[20],[23],[25],[26].

додаткова: [4],[5],[8],[9],[10],[17],[18],[19],[20],[21],[24].

Електронні ресурси: [4],[7],[12],[18],[22].

Тема 2. Ювелірне мистецтво Давнього Сходу (6 год.)

Підібрати за каталогами найкрупніших колекцій зразки використання різних технік обробки золота в Давньому Єгипті, знайти зразки їх застосування серед збережених пам'яток (колекції Лувра, Каїрського Національного музею)

Рекомендована література:

основна: [4],[5],[9],[10],[12],[14],[15],[16],[18],[21],[24].

додаткова: [6],[14],[21],[22].

Електронні ресурси: [1],[3],[5],[6],[8],[10],[14],[15],[19],[21].

Тема 3. Ювелірне мистецтво античності (6 год.)

Знайти, дослідити та проаналізувати основні етапи формування та еволюції мистецтва різьблення на камені (камея) в Давньому Римі. Провести компаративний аналіз відібраних творів з урахуванням специфіки застосовуваних ювелірних каменів

Рекомендована література:

основна: [2],[4],[5],[9],[10],[12],[14],[15],[16],[18],[21],[22],[24].

додаткова: [1],[2],[3],[4],[6],[12],[13],[14],[21].

Електронні ресурси: [1],[3],[5],[8],[9],[10],[11],[14],[16].

Тема 4. Ювелірне мистецтво Середніх віків (6 год.)

Дослідити вплив архітектури на ювелірне мистецтво Середніх віків, визначити основні музейні колекції, де зберігається ювелірна спадщина романського та готичного стилів, проаналізувати техніки обробки металу та застосовуване ювелірне каміння при створенні культових предметів ювелірного мистецтва Західної Європи готичного стилю

Рекомендована література:

основна:

[2],[4],[5],[7],[10],[12],[14],[15],[16],[18],[21],[22],[23],[24],[26].

додаткова: [2],[3],[4],[6],[7],[9],[11],[13],[14],[16],[21],[24].

Електронні ресурси: [1],[3],[5],[6],[8],[9],[10],[16],[17],[18].

Тема 5. Ювелірне мистецтво Ренесансу (8 год.)

Підібрати низку зразків італійського, французького або іспанського виробництва (за вибором студента), створених в період XIV-XVI ст., дослідити стилістику, технологію обробки металу та ювелірного каміння, обрати тип прикраси, яку буде розроблятися на практичному занятті (каблучка, намисто, зброя, сережки, браслет, підвіска, егрет, люстерко, пряжка для капелюха, ручка віяла, брошка – за вибором студента), дослідити аналоги з зазначеного періоду

Рекомендована література:

основна: [2],[4],[5],[7],[9],[10],[11],[14],[15],[16],[18],[21],[22],[24].

додаткова: [2],[3],[6],[9],[10],[11],[13],[14],[15],[16],[21],[24].

Електронні ресурси: [1],[3],[5],[6],[8],[9],[10],[14],[16],[17],[18],[20].

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді таблиці 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА з дисципліни «Історія ювелірного мистецтва»

Змістовий модуль та теми курсу	Кількість годин	Академічний контроль	Бали	
Змістовий модуль I.				
Класифікація та асортимент ювелірних виробів	2	<i>Практичне заняття</i>	5	
Ювелірне мистецтво Давнього Сходу	6	<i>Практичне заняття</i>	5	
Ювелірне мистецтво античності	6	<i>Практичне заняття</i>	5	
Ювелірне мистецтво Середніх віків	6	<i>Практичне заняття</i>	5	
Ювелірне мистецтво Ренесансу	8	<i>Практичне заняття</i>	5	
Разом годин:	28	Разом балів:	25	

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення бакалаврів з дисципліни «Історія ювелірного мистецтва» оцінюються за принципом поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у табл. 7.1-7.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	7	7
2	Відвідування практичних занять	1	7	7
3	Робота на практичному занятті	10	7	70
4	Самостійна робота	5	5	25
5	МКР	25	1	25
Максимальна кількість балів (поточний контроль)				134
Коефіцієнт визначення успішності				1,34
Підсумковий рейтинговий бал				100

Таблиця 7.2

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота						Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта
ЗМ №1							
T1	T2	T3	T4	T5	МКР	1,34	100
6	7	6	6	84	25		
134							

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна) з застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* виконання творчих завдань.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з електронними каталогами та науковими джерелами; з офіційними сайтами музеїв.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності: навчальні дискусії; створення

ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ репродукції творів майстрів;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальний посібник з дисципліни;
- ✓ електронна бібліотека з дисципліни

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:**Основна**

1. Аронова Н. Ювелирные изделия. Справочник-энциклопедия/ Н. Аронова. – М.: Ювелир, 1996. – 352 с.*
2. Афонькин С. Знаменитые драгоценности/С. Афонькин. – М.: Кристалл, СЗКЭО, Феникс, 2003. – 96 с.
3. Беннет Д. Ювелирное искусство/Д. Беннет, Д. Маскетти. – М.: Арт-родник, 2005. – 492 с.*
4. Беседина М. Самые знаменитые драгоценные камни и ювелирные украшения/М. Беседина. – М.: Астрель: Олимп, 2009. – 269 с.*
5. Большая иллюстрированная энциклопедия древностей/ пер. на русский Б. Михайлова. – Прага: Артия, 1980. – 496 с.*
6. Ванюшова Р. Ювелирные изделия. Иллюстрированный типологический словарь/Р. Ванюшова, Б. Ванюшов. – М.: Политехника, 2001. – 240 с.
7. Гулевская Л. 100 самых красивых драгоценных камней и минералов/ Л. Гулевская. – М.: Эксмо, 2011. – 312 с.*
8. Дронова Н. Что надо знать продавцу ювелирных украшений/ Н. Дронова. – М.: Научный центр по сертификации и оценке, 2005. – 127 с.*
9. Золото мира/Вед.ред. Е. Ананьева, отв. ред. А. Журавлев. – М.: Аванта+, 2003. – 184 с.
10. Константинова С. История декоративно-прикладного искусства: Конспект лекций/С. Константинова. – Ростов н/Д.: Феникс, 2004. – 192 с.*
11. Кроу Дж. Справочник для ювелиров/Дж. Кроу. – М.: Арт-родник, 2008. – 176 с.*
12. Легендарные драгоценности/Авт.-сост. В. Сингаевский. – М.: Астрель; СПб.: Полигон, 2011. – 160 с.*
13. Миллер Дж. Ювелирные украшения. Путеводитель коллекционера/Дж. Миллер. – М.: АСТ, АКСТРЕЛЬ, 2004. – 255 с.*

14. *Молотова В. Декоративно-прикладное искусство: Учеб. пособие/ Н. Молотова. – М. ФОРУМ, 2013. – 288 с. **
15. *Моран А., де. История декоративно-прикладного искусства/А. де Моран. – М.: Издательство В. Шевчук, 2011. – 672 с.**
16. Москвин А. Драгоценности мира/А. Москвин. – М.: АСТ, Астрель, Ермак, 2003. – 464 с.
17. Никифорова Б. Металлы и сплавы для художественных и ювелирных изделий: Учеб. пособие/Б. Никифорова, С. Колотиенко. – Ростов н/Д.: Издательский центр ДГТУ, 2001. – 170 с.
18. *Никифоров Б. Ювелирное искусство: Учеб. пособие/Б. Никифоров, В. Чернова. – Ростов н/Д.: Феникс, 2006. – 249 с.**
19. Новиков В. Ручное изготовление ювелирных украшений/В. Новиков, В. Павлов. – Л.: Политехника, 1991. – 208 с.
20. Ньюман Р. Бриллианты, жемчуг, золото, платина, драгоценные камни. Как правильно выбирать ювелирные украшения/Р. Ньюман. – М.: Астрель, 2012. – 160 с.
21. *Сингаевский В. Самые легендарные драгоценности мира/ В. Сингаевский. – М.: Астрель, 2011. – 160 с.**
22. Трайна Д. Уникальные драгоценности/Пер. с англ. А. Дворядкина, А. Медникова. – М.: КРОН-ПРЕСС, 1997. – 215 с.
23. Устинов В. Все об украшениях/В. Устинов. – М.: АСТ, 2001. – 430 с.
24. Файсон Н. Величайшие сокровища мира/Н. Файсон. – М. Бретельсман Медиа, 1996. – 160 с.
25. *Флеров А. Материаловедение и технология художественной обработки металлов/А. Флеров. – М.: Изд-во «В. Шевчук», 2001. – 288 с.**
26. Шаталова И. Стили ювелирных украшений/И. Шаталова. – М.: «6 карат», 2004. – 104 с.

Додаткова:

1. Античные камеи в собрании Эрмитажа/Авт. Вступ.ст. и сост.каталога О. Неверов. – М.: Искусство, 1988. – 192 с.
2. Все о самых знаменитых драгоценных камнях. Иллюстрированная энциклопедия. – Вильнюс: UAB «Bestiary», 2012. – 96 с.
3. *Гураль С. Самые известные драгоценные камни. Путеводитель-определитель/С. Гураль. – М.: Эксмо, 2011. – 144 с.**
4. Драгоценные камни. Гид по миру ювелирных секретов. – М.: ЭКСМО, 2011. – 288 с.
5. Дронова Н. Ювелирные изделия. Справочник. Энциклопедия: Классификация. Описание. Оценка/ Н. Дронова. – М.: Издательский центр «Ювелир», 1996. – 325 с.
6. Кибалова Л. Иллюстрированная энциклопедия моды/Л. Кибалова, О. Гербенова, М. Ламарова. – Прага: Арттия, 1988. – 608 с.
7. Корнилов Н. Ювелирные камни/Н. Корнилов, Ю. Солодова. – К.: Недра, 1983. – 239 с.
8. Куманин И. Материалы для ювелирных изделий/ И. Куманин, Б. Лившиц. – М.: Астрель, 2013. – 290 с.
9. Малышев В. Серебро/В. Малышев, Д. Румянцев. – М.: Металлургия, 1976. – 312 с.
10. *Маркова Г. Немецкое художественное серебро XVI-XVIII веков в собрании Государственной Оружейной палаты/Маркова. – М.: Искусство, 1975. – 199 с.**
11. *Нанн Дж. История костюма. 1200-2000/Дж. Нанн. – М.: Астрель, АСТ, 2008. – 343 с.**
12. Огден Дж. Греческое золото. Ювелирное искусство классической эпохи V-IV века до н.э./Дж. Огден, Д. Уильямс. – М.: Славия, 1995. -270 с.
13. Перно Ф. Золото/Ф. Перно. – М.: БММ, 2007. – 224 с.

14. Пономарев В. Тайны золота/В. Пономарев. – Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2006. – 288 с.*
15. Постникова-Лосева М. Золотое и серебряное дело XV-XX веков/М. Постникова-Лосева, Н. Платонова, Б. Ульянова. – М.: Наука, 1983. – 318 с.
16. Пыляев М. Драгоценные камни. Их свойства, местонахождение и применение/М. Пыляев. – СПб.: СЗКЭО, М.: «ОНМКС», 2008. – 192 с.*
17. Раффаэлли М. Ювелирные украшения. Искусство выбирать лучшее/М. Раффаэлли. – М.: ЭКСМО, 2015. – 208 с.
18. Русакова А. Ювелирные изделия/А. Русакова. – М.: Мир энциклопедий Аванта+, 2008. – 184 с.
19. Тимощук Н. Ювелирные тайны/Н. Тимощук. – Казань: Филиал ОАО «ТАТМЕДИА» «ПИК «Идел-Пресс», 2012. – 256 с.*
20. Тойбл К. Ювелирное дело/К. Тойбл. – М.: Легкая и пищевая промышленность, 1982. – 200 с.*
21. Файсон Н. Величайшие сокровища мира/Н. Файсон. – М.: БММ, 1996. – 160 с.
22. Ходжаш С. Древнеегипетское ювелирное искусство. Каталог/С. Ходжаш. – М.: Издательская фирма «Восточная литература», 2011. – 112 с.
23. Хохляйтнер Р. Драгоценные и полудрагоценные камни. Иллюстрированный справочник/Р. Хохляйтнер. – Харьков-Белгород: «Издательство семейного досуга», 2011. – 255 с.
24. Ювелирное искусство и материальная культура. – СПб.: Изд-во Гос. Эрмитаж, 2003. – 148 с.

Електронні ресурси

1. Архив Валентина Скурлова. История ювелирного искусства. – Электронный ресурс. – Режим доступа: http://skurlov.blogspot.de/2009/11/blog-post_7625.html

2. Энциклопедія художнього металу. – Електронний ресурс. – Режим доступу:

<http://www.artmetal.org.ua/%d1%96%d0%bd%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f/>

3. Иванина А. История ювелирного искусства/ А. Иванина. – Электронный ресурс. – Режим доступа:

http://www.treeland.ru/article/pomo/gems/The_history_of_jewellery_art

4. Искусство ювелирного дизайна. От идеи до воплощения. – Электронный ресурс. – Режим доступа: http://jb.com.ua/index.php?catid=14:2011-08-27-20-32-16&id=54:2011-08-28-22-48-48&Itemid=5&option=com_content&view=article

5. История златоделая. – Электронный ресурс. – Режим доступа: http://www.mir-kamnej.ru/metals/history_zl.html

6. История украшений. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://ghidomasson.livejournal.com/2495.html>

7. История ювелирного дизайна. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://tdsg.ru/page216.html>

8. История и развитие ювелирного искусства. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://proart-union.ru/yuvelirnoe-iskusstvo/istoriya-i-razvitiye-yuvelirnogo-iskusstva/>

9. История ювелирного искусства. Исторический обзор. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://uvelirmaster.kiev.ua/pryzhok-v-istoriyu/istoriya-yuvelirnogo-iskusstva-2/>

10. История ювелирного искусства и украшений. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.dragkam.ru/statyau.html>

11. Классика ювелирного искусства. Камеи. – Электронный ресурс. – Режим доступа:

12. Краткий словарь терминов, употребляемых в ювелирном деле. – Электронный ресурс. – Режим доступа:

http://juwelir.info/index.php/mekhanicheskaobrabotrametalla/10urokovfiligrani/187-kratkij_slovar_terminov_upotreblyaemyh_v_yuvelirnom_dele

13. Лобортас. Classical Jewelry House. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://lobortas.com/ru/>

14. Непомнящий Н. Сто великих кладов/Н. Непомнящий, А. Низовский. – Электронный ресурс. – Режим доступа: http://historylib.org/historybooks/Nikolay-Nepomnyashchiy---Andrey-Nizovskiy_100-velikikh-kladov/1

15. Нечипоренко В. Золотой шлем Мескаламдуга. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.vseprokosmos.ru/arheolog41.html>

16. Официальный сайт Государственного Эрмитажа. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.hermitagemuseum.org/wps/portal/hermitage/>

17. Рубин Тимура. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://bagira.guru/jewel/rubin-timura.html>

18. Типология эмалей. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://ostmetal.info/istoriya-emalej-svoystva-raznovidnosti-i-primenenie/>

19. Украшения Древнего Египта. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.historie.ru/civilizacii/egipt/142-ukrasheniya-drevnego-egipta.html>

20. Холодный блеск королевских сапфиров. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.rode.land/dekor/39-kholodnyj-blesk-korolevskikh-sapfirov.html>

21. Ювелирное искусство в Древнем Египте. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.newacropol.ru/alexandria/civilization/egypt/art/yuvelir/>

22. Ювелирное искусство. Мастера ювелирного дела. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://fb.ru/article/179020/yuvelirnoe-iskusstvo-mastera-yuvelirnogo-dela>

** Видання, помічені знаком «*», наявні в ресурсному центрі кафедри образотворчого мистецтва (електронна бібліотека)*